

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen napokint, péntek és vasárnap kivételével.

Közzététel árak:
Helyben és postán külföldre.
Egy évre 10 frt-kr.
Fél évre 5 „
Nagyobb évre 2 „
Egyedül 5 „
A lap szellemi részét illetően
Kisfaludy Sándor, Vörösmarty
Miklós, és az akadémia tagjai
bármelyre küldendő.
Előfizetési helyben
TITKOSI K. LAJOS és IG.
OSZTÁKOS K. RÓZSA könyv-
kereskedésben és a kiadóhivatalban
KUTASI IMRE könyv-
nyomdájában és postafizetők
nélkül.

Hirdetési díj
Négy soros hirdetés 5 kr.
Nagyobb terjedelmű és hosszabb
hirdetéseknél külön meg kell
adnia a hirdetőnek a hirdetés
száma és a hirdetés kezdési
napját minden hónapban
tízéert 50 kr.
„Nyitár”-ban megjelenés költsége
menny minden példány 20 kr.
Hirdetéseket felvételre a kiadó-
hivatalban, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHNER-
MAN H. könyv-nyomdájában is.
Név nélkül vagy bérmentesen
bármelyik újságíró nem vehet
közvetlen részt.
Kéziratok vissza nem
adtnak.

A jövő ülészak.

Az országgyűlés második ülészaka f. hó 26-án kezdődik. Működése korszakalkotó lehetne Magyarországnak életében. Kérés azonban a remény, hogy valóban azzá legyen. A többség Tisza Kálmán, az ember körül csoportosul, tekintet nélkül arra, hogy hova vezet. Tisza pedig ragaszkodik az uralomhoz, tekintet nélkül, hogy hova jut vezetése mellett az ország.

Tisza Kálmán nem csak elfogadta az 1875-iki fuzióval a közigazgatási alapot, hanem hozzájárul annak meghamisításához nemzetellenes irányban. Az 1867-iki kiegyezésnek ma már csak romjai maradtak. A közönségnek nem csak szaporodtak, hanem a közszellem annyira korrumpált, oly mély álomba van ringatva, hogy a nemzeti intézmények fejlődése, önállósítása iránt, a hajdan oly finom érzék is eltompult.

Bach báró, az egységes birodalom gyűlöletes eszköze, a demokráciából, a forradalmárból lett udvaronc, méltó irigységgel nézhetne Tisza művét, midőn titokban megtekintette a napokban a kiállítás, az új Magyarországot. Mint barikádőr, lett belőle miniszter. A barikád tetején megfordította az ágyut és ugyanazon fegyverrel, mit a nép adott kezébe védelmére, rálőtt azokra a védtelenekre, akik elég bálgán megbiztak benne.

Ugyanezt tette Tisza Kálmán, csak hogy egyéniségére nézve nagyobb szerencsével. A magyar nép a bihari pontok nevében állította egy hatalmas párt élére. Azt hirdette, hogy az 1867-iki kiegyezés alapján, a deákparti kormányok által kirótt adók mellett ez állam nem maradhat fenn. S most? Most azt azt alapot is megcsontosította, de az adókat, azokat megháromszorozta. Valóban bámulatos, hogy az ország még nem roskadt össze terhei és osztrómló válságai alatt.

Bach báró irigységgel és elégedett mosollyal az emberek gyarlósága fölött, nézhetne Tisza művét. A mint ő elérni akart, ami ellen a nemzet mint egy ember a passzív ellentállás bevehetetlen saúczai mögé vonult: az ma megvan, azt elérte Tisza Kálmán. A hadsereg közös, és abban óriási, sohasem remélt nagysága a magyar véradó. A vámterület közös, a bank is az; a külügyi politika pedig a régi nyomon halad azzal a különbséggel, hogy a kabinetpolitika ma rendelkezik saját céljaira oly hadsereggel, amint csak a haza védelmére, a végszükségben szokás alkotni. A horvátok lázas izgalomban vannak, gyengítik a magyar nemzetet termő gyökerét és a korona ott, a magyar állam területén német nyelven szól hozzánk s hazaellenes, lázadó, állambontó törekvésekre nem talál erősebb szót az enyhe atyai intésnél, mely még enyhítették a lojalitásuk fölmagasztalásával. A többi nemzetiségek szintén fölemelik fejüket. Az a száj, mely magyar kenyeret eszik, egytuttal gyűlölettel telt szitokra nyílik meg fajunk ellen. És hogy Bach öröme teljes lehessen, lathatja, miként játsza ki Tisza, mindenre kész többségével közjogunknak azt az alapelvét, melynek értelmében Magyarország külön, az örökös tartományok törvényeitől eltérő és független törvények alapján kormányozandó.

Az országgyűlés többségének szomorú kötelessége regisztrálni (mert az elfogadás nem több pusztá formáságnál) sorba egymásután olyan törvényeket, mik Ausztriával egyenlőtlen viszonyokat teremtenek meg hazánkban. A főrendiházi reform, a nyugdíj törvény, az adótörvények, a most készülő főispáni és községi törvény, meg az öt éves mandatum mindannyi átültetése az osztrák jognak magyar földre. S ha valamikor megunták Bécsben a komédiát, hála Tisza bölcsességének és hazafiságának, az osztrák beamterek Magyarországon s a magyar beamterek Ausztriában egyenlően lesz-

nek használhatók, hisz a nyugdíj törvény szerint már a szolgálati évek is kölcsönösen beszámíthatnak a nyugdíj kiszabásánál.

Mindezek után Tiszának még rendelkezése van. Döntő bécsi körökben azon kívánság uralkodik, hogy az 1878-iki vámszerződés szerződés fölmondását minden áron el kell kerülni. Már a mult kiegyezésnél folyt gazdasági harc fölszínre hozta e nézetet. Osztrák fölfogás szerint nem szabad megengedni, hogy a monarchia politikai egysége a folytonos gazdasági viszályok folytán meglazuljon, s az összbírodalom egy fölmondásra szóló monarchiává váljék. Ha a magyar kormány fölmondja az 1878-iki vámszerződést, lehet, hogy a pénzügyi válság nyomása által kényszerítve megadná az egyedüli mentő eszközt: megteremtene a külön vámtérületet.

Ezt Bécsben nem akarják, de annál inkább kellene ezt akarni egy valóban hazafias magyar kormány. Sőt még ha igaz volna az az óriási tévedés, hogy a magyar mezőgazdaság érdeke követeli a közös vámtérület fúttartását, mivel Ausztria főfogasztója (ami szintén nem igaz): akkor is már csak a mondhatatlan fontos jog gyakorlásáért, azért, hogy a jog használatlan maradván el ne roszadósodjék, föl kellene mindenáron mondani a vámszerződést. De Tisza ebben is engedett Bécs kívánságának és keresztül fogja erőszakolni az új vámszerződést a réginek lejártá előtt valószínűleg még a most megnyíló ülészakban.

Tisza és a többség tehetetlenül visszariadnak a haza érdekében vivandó harcától. Bolond az a magyar politikus, aki Ausztria belátásától várja Magyarországot üdvét. Ki kell ezt vivni. Pedig a harcra sohasem volt gyengébb, önmagával meghasonlottabb mint most. De mit ér az ha a gyenge Ausztriával is gyáván meghunyászkodva lemondunk életkérdést képező jogunkról?

A forrongó Balkán. A kelet-ruméliai államcsiny már a nem az egész Balkán-félszigetet mozgásba hozta. Szerbia mozgósítja a hadseregét. Erre nézve írja a „P. N.”: „Tiszán saját érdekei védelmére rendelte el Milán király a fontos és költséges intézkedést. Nincsenek-e a rendszabálynak még távolabb eső célszabályai? Nem azon ténnyel bírnak-e a balkán államok, mely monarchiáink megelégedésére fennáll s nem fogja a nyomon követni Ausztria Magyarországot hadseregének részleges mozgósítása?” Az összes bécsi felhivatalos levelezők azt állítják, hogy Ausztriának sejtelle sem volt ezen államcsinyről s követni fogja a berlini szerződés tiszteletben tartását. A részleges mozgósítást ugyan ezen levelezők nem tartják lehetetlennek. Orosz kormánykörökben — az „Independence Belge” pétervári levelezője szerint — valószínűnek tartják, hogy Macedoniában is kitör a forradalom. Persze, ők azt legjobban tudhatják, hisz napnál világosabb, hogy muszáj kezük zavarták fel a Balkán csendjét, a mit bizonyít azon körülmény, hogy az orosz katonatisztek tömegesen vonultak Budapestre és Bukarestre a Balkán-félszigetre, hogy a háborút szervezzék! — Bécsből jelentik, hogy őfelsége hosszan tartó kibálgatáson fogadta gr. Kálnoky külföldi. A bolgárok azt akarják elhitetni a világgal, hogy Sándor bolgár fejedelmének Bulgáriának Kelet-Ruméliával való egyetemes nem miképpen a karmagváltoztatni a két ország függetlenségét viszonyát Törökországhoz s nem viseltetik ellenséges indulttal a porta iránt. (P) Krakóból jelentik, hogy a Ziemalkovszky miniszter által szerkesztendő trónbeszéd tartalmán fog egy párust a kelet-ruméliai kérdés békés megoldásáról. Szófia-ból jelentik, hogy a fejedelem ukázát bocsátott ki, mely szerint a kamara megnyitása szept. 24-ére halasztatik el, Filippopolból pedig azt írják, hogy Sándor fejedelem odaérkezése alkalmával az orosz konzul is jelen volt polgári ruhában a pályaudvarban. Belgrádban megjelent a királyi ukáz, mely a hadsereg mozgósítását rendeli el, és a skupstinát szept. 19-re (oros idősámítás) Nisbe összehívja. A mozgósított szerb hadsereg Macedoniá és

Ó Szerbia felé irányoztatik. Albánia föllázadt! Veits el pasa, ki meggyőződött arról, hogy Fejő-Albánia törzsei felakarnak lázadni, négy zászlóaljjal Djakova elé vonult s a várost körülkerítette s a lázongók főnökeit elfogatta. Erre a lakosság megtámadta a katonákat s veres harc keletkezett. Veitsel pasa ezután elvonult, azonban, a mint hírlik, a Prizrendbe vezető uton az albánok körülkerítették s meg 4 zászlóaljt kellett segítségére küldeni. Legújabb hírszerint Drinápolyból a török csapatok már elindultak a ruméliai zavarok színhelyére, rendet csinálni a fészkelődő bolgárok között. Majd tele larmázzák a világot ismét „török kegyetlenségek”-kel.

Uj lázadást jeleznek a Balkán-félszigetről. Albánia egyik legfontosabb városában Diakova, Skutari, Prizrend közelében van s nem messze följán Mitroviczához, mely a berlini szerződés folytán már az osztrák-magyar, erdekkörébe esik. Így tehát a forradalmi mozgalom, mely a bolgár események folytán eltele a török tartományokat, mindinkább közeledik felénk s a monarchia bekegyet s tenyegeti. Albániában egybíránt már régóta nagy volt az elégedetlenség s a lakosság folyton harcban élt a török csapatokkal. Legutóbb is erős harcok folytak ott. — Most azonban az eddig jelenléteken mozgalom veszedelmes lázadással változott.

A görög kormány s a török főhatóság alatti görög lakosság körében is a filippopoliszi események óriási izgatottságot keltek. Görögország fegyverkezik, szervezi szárazföldi és tengeri hadseregét s éppen úgy nagy aranyú óvatossági intézkedéseket tesz, mint Szerbia. A görög politika azonban kevésbé török, mint inkább bolgárellenes. Athénben kompenzációt csak azon esetre kérnek, ha a Nagy-Bulgária eszméje valóban s a hatalmak jóváhagyják a két bolgár tartomány unióját. Nagy-Bulgáriától a görögök jobban félnek, mint az ugys tehetetlen Törökországtól.

A főrendiház új tagjaihoz íutezett királyi meghívok így hangzanak: Mi Eisd Ferencz Jozsef, Isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királyja stb. és Magyarország apostoli király. (Cim.) Kedvelt hívunk! Uralkodó kötelemünkhöz tartozvan az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött öröküdni: Mután az 1848. évi IV. t. c. 1-ső §-a az országgyűlést evenkeut a fővárosba egybehívati rendeli, s mután az országgyűlés, minisztertanácsunk előterjesztése folytán, Budapest fővárosba összehívva, ezt ezenel e vegböl tudatjuk veled, hogy mut a főrendiháznak az 1885. évi VII. törvényeikk értelmében tagja, ugy ezen, valamint a törvények értelmében jövőben összehívandó országgyűléseken a most idezett törvény rendelkezéseinek megfelelőleg megjelenni tartozál. — Hozzád egybíránt császári és királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradunk. Kelt Budapest fővárosában, ezenyolczszáznyolczvanötödik évi n. F. Ferencz Jozsef s. K. Tisza Kálmán, s. K.

Belföldi hírek. A képviselőház szept. hó 26-án, szombaton d. e. 11 órakor ülést tart. — A királyné ma d. u. 4 órakor Gizella hercegnőről és Maria Valéria főhercegnőről Schönbrunnból Godollőre érkezett. — A török-k-anizsai kerületben Sráb Károly helyere a kormánypt Szentgyörgyi államtitkár lépteti fel jejtőtül. — A szerb egyház: kongresszus tegnap nyitott meg Karlócán. — József főherceg 23-en este b. Feherváry honvédelmi miniszter es b. Nyáry atabornagy kíséretében Nagy-Váradra érkezett, hol ünnepelesen fogadták. — A szüret Nagy-Váradon okt. 5-én lesz, Binaarmegyeben pedig okt. 19-én. — Bor-nemisza Ádám orsz. képviselő a kamarási mellőrségre emeltett. — Szász Gerő egyházkerületi főjegyző Kolozsvárt e hó 22-én ültatott be hivatalába.

Külföldi hírek. Bécsben gr. Kálnoky külügyminiszter előadta a közös miniszteri értekezlet tartatnak, melynek tárgyát a jövő évi közös költségvetés képezi s meg lehet az is, hogy „Ucalegon ardet!” A lengyelek köszönete. A lengyel lapok meg mindig elragadtatással cikkeznek a magyarországi fogadtatásról, valamint a kiállításról s magán levelekben is egész rajongással írnak a magyarországi emlékekről. — Föld-rengés volt 22-én hajnalban Alsó-Ausztria több vidékén. E földrengést Sopronban is észlelték. — A kolera. Olaszországban e hó 6-ika óta 1339 ember betegedett meg kolériban, azok közül elhalt 820, Spanyolországban 21-én 260 ember halt meg kolériban. — A

reichsrathot ő felsége e hó 26-án nyílja meg ünnepelesen a Burgban.

A zornalok.

Ha az irodalom egyéb válfajai stagnálnak is nálunk, a hírlap irodalom virágzik, napról-napra emelkedőnek mondható. Sőt azt lehetne mondani, hogy e téren tultermelésünk van, mert bizony anyi sok hírlapra slyig van szükségünk s épen a hírlapok sokasága miatt szét forgácsolódnak az erők s a nagy terjedelm miatt belbecs tekintetében hanyatlás áll be. Még ugy csak megjárná a dolog, ha egyedül a magyar hírlapok szaporodnának, hogy a magyarországi sajtó teljesen magyar sajtó lenne, de sajnos, a magyar sajtó izmosodása mellett a német hírlapok is nagy számmal keletkeznek és fennállnak nálunk, sőt — miután e zornalok jóval több példányban vannak elterjedve, mint a magyar hírlapok — a magyarországi német sajtó hatalmasabbnak mondható, mint a magyar.

Mindig nevetem én a zsidókat, midőn ők a magyar hazafiságra hivatkoznak, mert uram teremtom micsoda hazafiság az, midőn ők plántáltak be nálunk a német sajtó dudvát s ők segítik e sópredek irodalmat virágzására. Még érteném, ha magyarországi németek fejték ki erejüket a német sajtó terén, ugy de e hitvány zornalok legnagyobb részét zsidók szerkesztik, írják is olvassák, holott származás tekintetében zsidók messzebb állanak a németektől, mint tőlünk magyaroktól!

A magyarországi német sajtó — különösen a hagamzaszagu „Pester Lloyd” barátai — azzal indokolják e lapok létjét, hogy azon tekintetből van szükség rájuk, mert ők Magyarország érdekeit védelmezik a külföldön, — pl. Németországban, míg a magyar lapok ott nem olvashatók. Miért van hát az, hogy Németországban még mai napig is oly balfogalmak, teves nézetek uralkodnak Magyarországon felől? Ok bizony ezen teves nézeteket meg nem csafolják, sőt még maguk is tödítják, elnevezve a magyart barkának, betyárnak, durvának, különösen midőn a nemzeti önzert felundul a zsidóság viselt dolgain, s „Isten válszto t t n e p e n e k” megmondogatja az igazat, mintha a németek nem ugyanazt s még nem különbül tennek! Erdeinket képviselése a külföldön nem is a hírlapokra tartozik, hanem konzulainkra, lenne csak Magyarország független, szabad: lennének minden nagyobb európai városban konzulaink. kik érdekeinket képviselnék. Aztán meg hallják a németek azt, hogy Magyarország mily hatalmas a német sajtó, hogy oiy terjedelmű lap jelenhetik meg, mint a „Pester Lloyd”: eo ipso azt hiszik, hogy Magyarország nem egyéb, mint németek kolóniája, pedig bizony nagyobb számban vannak Magyarországon mind a tótok, mind az oláhok, mint a németek, azoknak sajtója meg csak távolból sem vetekedhetik a magyarországi német sajtóval.

Nem akarom azt felemlíteni, hogy szellemi tekintetben mily gyenge lábón állanak ezek a zornalok, mily nagy baklövésüket tudnak elkövetni még a legcékeylebb dolgoknál is, hogy honosították meg mi nálunk a rabló-kultuszát, rőfos tudósításokat írva vagy gyártva minden rablogyikosságról, mint metelyezték meg az olvasó-közönség izélet-pikáns s idegrázó regényeikkel s közleményeikkel, — csupán azt akarom jelezni, hogy mily óriási germanizálást követnek el a kipusztítani való zornalok. A háromszáz éves osztrák nyomás gemanizációja nem birt oiy hatással, mint a zornalok vakondok munkája, kik lépve vezetik az olvasókat s őket öntudatlanul germanizálják.

A germanizációt eltűrni ma már Magyarországon nem lehet. A germanizáció főtenyezői ellen, e zornalok ellen, erőlesen fel kell lépni. A magyar nemzet ellen elkövetett bün az, hogy az idegen nyelvű sajtónak is ép oiy szabadságot és jogokat biztosítottunk, mint a magyar sajtónak. Dupla kaucziót kellene e lapokra vetni, a mellett még nyakukba kellene sözni a hírlapbelyegyet is, hogy ne verenyehetnének a magyar sajtóval. Ott, hol nemzetiségünk forog szobán, ne legyünk közönyösek, hanem más országok példájára, ha kell, legyünk akár r e a k c z i o n a r i u s o k. Van hozzá hatalmunk, van reá szükségünk.

Akkor aztán nem történnek az meg, hogy a magyar szellemi munkásokat a zornalok lezornolják a térről, nem történhetik meg az, a mi most megtörtént, hogy oiy lénye tehetőség költő, mint R e v i c z k y Gyula, mint magyar író nem tud megélni, hanem, hogy létfenntartását biztosítsa, kénytelen volt a kaszai „P a n n o n i a” című német lap szerkesztését átvenni. Magyar szellemben fogja szerkeszteni ugyan, de mi ez a tenger sima tüköréhez, a hazafiatlan zornalok nagy tömeghez képest?!

Katángkörü.

A tegnapi csiny.

Debrecezen, szept. 24. (r. e) Szerkesztőségünk ma valóságos bucsujárásnak vált színhelyévé.

Elborzadt emberek keresnek fel, a kik a Debr. Ell. tegnapi megjelent számát tartják kezükben s kétségbeesve olvassák, hogy a lap vezércikkében... megdicsértettek!

Azért, mert a Tisza-jubileum alkalmából kovácsolt bizalmi feliratot ellenzés nélkül fogadták el a közgyűlés. És a Debr. Ell. nem elegendik meg a csiny sikerültével, de politikai tökélet kovácsolt belőle a Tisza kormány érdekében s kihív bennünket arra, hogy az egész állama csiny természetét meg egyszer és tüzetesen megmagyarázzuk.

A Tisza-jubileumra sok helyről küldtek már gratulációkat, ellen-tüntetés nélkül, mivel a jelenvolt ellenzék az egész dolgot illemtérdesnek tekintette. Tehette, mert a törvény csak is Debrecezenben lett oly illetlenül kijátszva, azáltal, hogy a bizalmi felirat fairsurjei nem vettek fel a közgyűlés előlgesen kiadott tárgysorozatába, tudván, hogy ezt a bizalmi feliratot becsempészni lehet, de rendszeren keresztül vinni nem.

Ok lássák, ha Tiszának nem tudnak más-kép diadalt szerezni, mint suttymóban és flag-raus törvénysértés árán.

Számítottak továbbá arra is, hogy most — a mezei munka idejében — a függetlenségi párt tagjainak nagy része távol van a város-tól. Távol is voltak, de távol volt az ellenzéknek csaknem minden vezetője és szónoka, a kik nem is áldotak arról, hogy a kormány-párt mennyire megirigyl a kelet-ruméliai államcsiny dicsőségét. Összesen 8 függetlenségi ember, egyszerű földművesek voltak jelen a bizalmi (?) actus lefolyása alatt s az akkor alig 50 jelen volt egyénből 20—30 volt a hivatalnok.

Voltak azonban oly egyének is a közgyűlésben, a kiket az iudicivágyó főispán nepszerűsége tartott vissza attól, hogy megbot-rankozásuknak kifejezést adjanak. Ezek pedig inkább szavaztak bizalmat a főispánnak, mint a miniszter-előnöknek; más ugye s tudta volna a mamucok közül ezt az eredményt (?) elérni, a mi különben örömecepp volt bizonyos kikk örömekeiben.

A tegnapi bizalmi nyilatkozatot tehát a „Debr. Ell.” hibába tüzi oda lobogónak a Tisza Kálmán diadal-kocsijára, mert az nem volt egyéb egy sikerült, de azért oly csiny-nél, a mely nem valik tisztességre senkinek.

Ha azonban a Debr. Ell. komolyan hiáné, hogy van a közgyűlésnek akár függetlenségi, akár mersekelte ellenzéki érületü tagjai kö-zött csak egy etlen egy olyan ember is, a ki a Tisza-kormányt ne tartaná valóságos Isten csapásának az országra nézve, egyetlen egy, a ki a bizalomnak csak egy szikrájával is viseltetnék Tisza Kálmán iránt s nem res-tellené a városbáza termében tegnapi lefojlt komédiát, tessék azt megnevezni, vagy jelent-kezzék az illető maga, örömet megörökítjük a nevé hasábjainkon.

A »DEBRECZEN« TARCZÁJA.

TEÁTRÁLIA.

Ha az élet bevégződik, Kezdődik új szin idény, Más director, más a diszlet És a szinen több a fény.

Lent a vas-függöny legördül Egy tragédia felett... Istenem! mi vár ránk fent, Dráma-é, vagy operett?

Mik az angyalok menyedben — Primadonnák, bájóság, Vagy apácák, átölelni Bűn, lehet hallani csak?

Bármiként lesz, nyomorult volt Itt lenn a repertoire... Páholynak a más világra, A sir bár megnyitna már!

Gáspár Imre.

Az élet rabjai

— Elbeszélés. —

Irta: Than Gyula.

Helén grófné kerevetén hátrahólv egész odaadással olvasta Jókai egyik legújabb regé-nyét. Picziny kis lábait egy számolóra téve,

Tanulmányok és tanulságok.

(Az orsz. kiállítás alkalmából.)

Irta: Grünvald József.

IV.

Kiállításunk az ott alkalmazásba vett be-osztás szerint, ide nem számítva az időleges és pótkiállításokat, összesen 32 csoportra osz-lik. Ezen csoportok közelebbi ösmertetése nem tölünk függő akadályok miatt alig eszközölhető a mennyiben az eddig megjelent kiállítási katalógusok kisebb-nagyobb mérvben hiányo-sak és sok kívánni valót hagynak fenn. Mind-azonáltal megkíséreljük ezek alapján feltün-tetni azon adatokat, melyekből körülbelül fo-galmat nyerhetünk az ország lakosságának a kiállításban való részvételi mérvéről. Minthogy pedig minket közelebbi és közvetlenül De-breecen város és Hajdumegye kiállítása érdekel leginkább, az ezen kiállításról rendelkezésre álló adatok elsorolására leszünk kiváló tekint-tettel.

Az első csoport magában foglalja a mező-gazdaságot és mezőgazdasági szakoktatást. Sajnos, hogy a csoportban az előlgesen je-lentkezett mintegy 1400 kiállító közül csak 893 kiállító vett részt, úgy hogy, ha leszámít-juk az egyes uradalmak, a néhány gazdasági egyesület és testület által rendezett gyűjteményes kiállításokat, egyes kiállítót csak nagyon ke-veset fogunk ott találni, azt is terményeinek hezagos és hiányos feltüntetésével. Például egyes gazdálkodók, sőt nagyobb birtokosok elegendőnek vélték a kiállításban két liter rozsszal, vagy fél liter tökmaggal résztvenni, a helyett, hogy gazdaságunknak mindennemű terményeiből legalább annyit mutattak volna be; mert a kiállítás által elérni óhajtott céljé-ppen az volt, hogy az egyes vidékek, nemcsak de az egyes gazdaságok termelő képessége es termékeinek minősége legyen feltüntetve. Igy azonban, ha egyes vidékről, vagy egyes gaz-daságból csak a buzát látjuk kiállítva, még ebből a többi termények minősége tekintet-ében nem tudunk magunknak általános képet alkotni.

Nagy gáncs illeti e tekintetben a hazai gazdasági egyleteket; mintha csak nem is lé-tektek volna! Mindössze három vagy négy gazdasági egyesület működött közre a gazda-sági kiállítás sikerének előmozdításán. De e szám elannyira csekély az egyesületek nagy számával szemben, hogy ebből folyólag nem tudjuk minek jellemezni a hazai gazdasági egyesületek magatartását. Holott ezen egyesü-letek rendelkeztek elegendő erővel és eszkö-zökkel is arra nézve, hogy a kiállítás ügyében a gazdák körében a mozgalmat hatályosan megindítsák és eredményel fejazzék be. Esz-közökkel rendelkeztek, — mondjuk — mert eltekintve attól, hogy a majdnem 26,000 tag-gal rendelkező és másfél millió frtnyi vagyon-nal bíró gazdasági egyesületek pénztáráiba gaz-dasági és ezzel rokon czelokra jelentékeny összegek folytak be, az egyesületeket még a földmívelési miniszter is évenként mintegy hatvan ezer forintnyi államszegélybe részesíti. És ime, midőn ezen egyesületek a mezőgazdák és mezőgazdaság érdekében előmozdítására a legjobb alkalom kínálkozott: ugyanakkor szol-gáltattak kirívó bizonyítványt arról, hogy a mezőgazdaság emelésére irányzott társadalmi tevékenységet nemcsak nem képesek fokozni, de még csak felkölteni sem.

Mindazonáltal az a kevés is, a mi az I. csoportban bemutatott, elég szép összhan-got képez, s bár kicsiben, de elég rendszeres képet nyújt az adott viszonyok közt, termé-nyeink minőségéről, termelési viszonyainkról és mai állapotáról.

Debrecezen város e csoportban is gyűje-teményes kiállítást rendezett, melyben szám szerint 60 kiállítóval van képviselve, s mely-

ben e város határában termelt gazdasági mag-vak és termények minden neme be van mut-atva. Debrecezen város tehát a gyűjteményes kiállításával méltán említhető első sorban, a mennyiben Budapest fővárosa is csak 32 kiál-lítóval vett részt e csoportban. Nem lesz tehát érdektelen, néhány, termelési viszonyainkat feltüntető adatot e helyen elősorolni.

Debrecezen város és határának területe összesen 166,287 kat. hold. Ez művelési ágán-ként feltüntetve következőleg oszlik meg: szántóföld 73,778, kert 258, rét 16269, szőlő 943, legelő 48,313, erdő 16671, madas 1122, terméketlen terület 8933 kat. no. d. A szántó-föld használatát: termékeik őszi buza 11,067, tavaszi buza 1549, őszi roz 9591, tavaszi 738, kétszeres 2951, őszi árpa 295, tavaszi 4437, zab 3541, köles 738, tengeri 23,904, ropcze 2213, búkköny 221, borsó, bab, lencse 148, burgonya 1107, dohány 852, takarmány repa 738, mesterséges takarmány 3836, ugar 5862 kat holdon.

Mellőzve itt a termés eredményét, a bel-fogyasztás és a kiviteli képességnek számadá-sokban való feltüntetését, ami különben is minden évben a viszonyoktól függőleg váltako-zik, elegendőnek tartjuk támaszkodni csupán e fentebb közölt adatokra, melyek városunk termelő képességének jelentékeny voltát elég világosan tüntetik fel. S mégis miben rejlik oka annak, hogy gazdáink, noha aránylag elég tekintélyes számmal, mindazáltal a találat-hoz képest igen kevesen vettek részt a kiállítá-sban?

Ha a gazdák mentését fogadjuk el, mely szerint az 1884. évi termés rosszul sikerült, akkor természetesen nem lehet őket indolen-tiával vádolnunk; de ha figyelembe vesszük, hogy a termés 1884-ben nem mindenütt sike-rült rosszul, s azok közül, kiknek panaszra nem volt okuk, legtöbben szintén tavoiaradá-suk által tündököltek, méltán hangoztathatjuk a vádat, hogy nagy és kisbirtokosaink semmi-féle fontosságot nem tulajdonítottak a kiállítá-s ügyének, melylyel pedig nemzeti becsületünk volt lekötvé.

Egészen más szemüvegen nézték a ki-állítását a brazíliai, svéd és olasz kormányok, melyek mezőgazdaságuk összes termékeit erdemesnek tartották kollektív kiállításokban bemutatni. Ebből tehát az következik, hogy azzal az érdeklődéssel, melyet egyes külföldi államok kormányai kiállításunk mezőgazdasági része iránt tanúsítottak, a legkövetlenebbül érdeklétt magyar gazdaközösségnek nem talál-koztunk.

A Petőfi keresők.

— A „Pesti Hírlap” Scarron-jától. — *) Akik engem meglátogattak itt a szer-kesztőségben, azok jól tudják, milyen rideg, mogorva szobám van: szürke falak, rajtok semmi dísz, csak a Petőfi és a Jókai arcz-kepe, az asztalon egy csorba lámpa, egy fe-keke tintatartó és egy crème-szinű koponya öblös szemterveivel és kivicsorított fogaival. (Valamelyik a fiúk közül egy cigarettát tett a szájába.)

De a koponya nélkül is (melyet három forintért vettem dr. Török Aurél egy szolgája-tól) oly barátságosan volna ez a szoba, hogy a világon a legalkalmatlanabb mulatságos tár-czak kigondolására.

Pedig okvetlenül ki kell gondolni. Mert mindent inkább, csak olyat nem, a mi megtörtént.

Négy évig irtam csupa nem igazat és sohasem czáfolt meg senki. Egyetlenegyszer irtam igazat a trónörökös konferenciájáról és mindjárt jött a dementi.

Merengve törtém fejemet a pislogó lámpa *) Mikszáth Kálmán.

ily különlegességek is vannak a világon. Háza-sodni tülelet, pénzért, de nem azért, hogy a számunkra rendelt életen legalább növel bol-dogok legyünk. Egyszer élünk, egyszer külö-mözdünk egymástól s aztán por és hamu va-gyunk.

A grófné s a gróf mit sem gondolnak erre, vagyha igen legalább úgy, hogy azt ti-tokban tartják. Egyikőjüknek úgy van oka ezt tenni, mint a másiknak, mert mindketten egy-mástudta nélkül szeretnek.

Nincs tehát okunk csudálkozni rajta, hogy a mézesetek, ugyszólván meg napok ellenére oly kimondhatlanul hidegek egymáshoz.

Csend — siri csend a szobában... Helén a csegettű után nyul s annak éles hangja szakítja meg a némaságot.

Egy szolgál, melyen meghajtva magát lé-pett a grófné elé s mintha egy törvényszéki bíró előtt állana, reszkette kérdi:

— Parancsol.

— Pali! hozzon nekem cigarettákat.

— Parancsolatjára!

Az inas megfordul s gyorsan távozik a cigarettákért. A gróf mégcsak megsem fordul nem is ellenzi. Tovább rendezgeti irományait s mi több midőn az inas megérkezett a czi-garettákkal maga is rágyújtott egyre.

A grófné bodor füstötök bocsát s hango-san kezdi olvasni Jókai regényét. A gróf talán bo-szus, vagy nem tetszik neki, félre dobva irományait dűbösen távozik a teremből? És a grófné? ... félre dobja a regényt, felugrik a támlányról s tükre mellé megy, hogy barna göndör fürtét jobban behintse rizsporral. Az inas ép e percében lépett be s Szintey Jenőt jelenté.

A grófné megrezzent s pillanatnyi érze-leküzdése után, azt mondá az inasnak, hogy:

mellett, mit irjak olyat, a mi ne legyen igaz, de annak látszassék; vagy olyat, a mi igaz le-gyen, de ne látszassék annak (mert tertium non datur) — midőn megzörren a koponya harminczket foga s az orr helyen támad gang-lambtojányi alakú lyukon át következő hang-tör elő:

— Majd diktálok én a tekintetes urnak. (Nem lennek igaz újságíró, ha egy tár-cza sujtótl megszaladnék, még ha egy halot-tól jön is.)

— Kicsoda maga?

— Én, kérem alasan, egyszerű koponya vagyok.

— De hát ki volt azelőtt?

— Én a fehéregyházi borbély voltam, instálom, Tóth Andrásnak hitak, de itten csod-ája, hogy még eddig meg nem konfundáló-dtam, mert a mióta koponya vagyok és az or-vosi műtermekben szerepelek (megfordultam én már, kérem, tíz helyen is) a tudós doktor urak közül mindeik mást süttöt ki feleltem. Az egyik fiatal leány koponyájának alit, a ma-sik öreg férfiénak. Nem tudnak azok semmit. Hányszor gnyulódtunk mi e miatt fölöttük a koponyatársaimmal.

— Hát mit akar diktálni?

— Lássá, én már vagy két hete nézem itt a tekintetes urat, amit az újságot csinálja, néha amikor kedvem van, bele is nézek a köz-leményekbe... Mondhatom, csupa hazontalan-ságok! Jogászygyűlés... kultur egyeslet... majd a kremisieri találkozás... Nevetéses! Csak egy találkozás van uram! Mikor a koponyák találkoznak ide át.

— Ön nagyon sötéten fogja fel a dol-gokat.

— Csak az igazat mondom. Önök a mi-veltséget, az ismereteket terjesztik. Hát mi az? Önök az emberfejeket belelik. S a halál-kiszedi ezt a bélest a koponyákból... De ez mindegy! Ezuttal arról akarok önnel beszélni, a mi engem legjobban bofráncztatott meg a közlemények közt.

— Mi az?

— Azt újságolják egy idő óta, hogy a dr. Török Aurél ur fel akarja ásatni a seges-vári elesettek sírját s ott a koponyák közül felösmerni és haza hozni a tekintetes Petőfi urét. Igaz ez?

— Igaz.

— Hát ez lássa, nem megy. Mért nem hagyják pihenni a szegény Petőfi urát? Mieux rontják el azt a szép mithoszt, hogy elűt, ki tudja hova, ki tudja mikor...

— Birni akarják a csontjait.

— Az tejeséggel absurdum — szól a voit borbély — mert lehetetlen lesz felösmerni. Hatha más koponyát hoznak el helyette?

— Hát az se lesz baj — mondám.

— Mit, nem lesz baj? Hogy mondhatja azt? Hat tudja azt az ur, mi minden történiük ideát minálunk? Elmoldok önnék egy eseter. De előbb rágyujtok erre a cigarettre, ha megengedi.

Siettem tüzet adni a fecsegő koponyának. "Vagy négy éve annak — kezdé lassu mesélő hangon a koponya — a dr. Farkas László dolgozó szobájában több csontok között hanyódtam; voltak ott új és ócska csontok, amiket a nagy népszerűségű fiatal doktor gör-csövön vizsgálgattak. Mi csontok ezalatt kedé-lyesen diskuralgattunk egymás közt. Az a théma volt szőnyegen, vajjon igaz-e az, hogy föltámadás lesz.

— Bár csak ne lenne! — sóhajtott fel erre egy ósregi hatgerincz.

— Ki maga? — kérdeztem kíváncsian.

— Én egy orosz muzsik voltam — felelte busan.

— Nem értem magát, hogy nem kívánja a föltámadást?

— Kérem Szintey urat — várakoz-zék egy percig, azonnal kész leszék.

— Amint panacsolja!

Az inas távozott s a grófné tovább ren-dezgette haját, majd a mellékajtokat csendesen bezárva egy székbe dobta magát.

— Szabad!

Az ajtó megnyílik Szintey Jenő lépett be. Szintey csinos fiatal ember. Fekete szemei oly jól kacsingatnak ki, a homlokára ömlő szőke fürtök alól. Sugar termete, peczkes tartása szilárdaságára talán öbühitségre mut-atnak.

Midőn belépett a terembe, gyorsan fut-tott Helénhez s annak picziny kezecskéjét csók-kal halmozá el,

— Helén! szól szenvedélyesen Jenő! mily régen óhajtottam e percet.

— Ismét? szól durczásan Helén s pi-cziny kacsoival mellére ölelte, göndör szőke fürtökkel borított fejét. Már egyszer mondám önnék — folytató Helén egész növekedő szen-vedélyvel, — hogy semmiert sem tudok any-nyira haragudni, semmit sem utálok annyira, mint azt a férfit, aki nem tud uralkodni ön-magán.

— Helén!

— Ha egy férfi forrón szeret, ha még forróbban szeretetik, uralkodni kell érzelmei-n; legalább szerintem igen. A nő van arra hi-vatva, hogy érzelmeit felettebb kiöntse, mint a férfi.

— És ön... —

— Az akarja mondani — vág Helén Jenő szavába, — hogy én mégsem tárom fel érzelmeim helyét, hogy annak édes tömjén illata önt még jobban elkábítsa. Azt azért nem tettem, mert ön megelőzött engem. Máskor majd. — — —

(Vége köv.)

N... szolt sira... ahol eles... h 0 s n e... hátgerinc... lesz a fe... hogy a T... azonfelül... fel, hogy... fiaskó. V... Petőfinek... fók, hogy... skad-e o... nekik? Kez... reitente... állkapczá... ket kopon... a Petőfi... korából... — vágtat... ön alkalu... mit mond... kerezte... a fogról... — de biz... mit le aka... Emulteret... Fehéregy... tőfi a csat... földagadt... Elővettem... tam a fog... rosszabbat... n ő t f o... — E... lék! szölte... — U... azt becses... Hatha abb... — S... a fog hely... — I... ösmertek... lai orszá... rály! a J... jelek sem... lálnak min... hallottam... szabályozta... jait minde... szott nehez... rájai az ó... ros palack... Hát csak... lesz a bizt... A sok szá... melyikben... vigabban t... anyjukom... — Ö... — E... nek bizony... helye, de... el sem tal... hez meg h... — Ig... adva magad... Petőfi léte... — De... csontok —... fogják, hog... Hús s... a nyitott a... tasmagoriát... A kop... mozdulatlan... de meggyu... fel álmod... denfele kr... séggel, ah... kott, ha irá... Mind... egész tárcza... Biz az... kezd három... "Jók... meg is... egen... Mos... De h... égental... D... Októ... nyitunk la... tőinket, k... lejár, hogy... hogy a lap... ténjék. Az... olvashatók... Mutat... l-eig küld... hivatal... * Egy... iratkozott... 14., III-ad... 2 rendkivá... kívüli. Egy... folyamra: V... éves: 29., I... des s 2 rend... megelőző év... lehető. A ta...

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

BOSZNAJ.

DEBRECZEN, CZEGLÉDUTCA.

Ajánlom a nagy érdemi közönségnek raktáramban nagy mennyiségben lévő őszi és téli cikkeket u. m.

Ruhakelmék, futó és nagy Szőnyegek, valamint több 1000 darabra menő szövet maradékokat, feltűnő olcsó leszállított árak mellett.

Üzleti megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására juttatni, hogy helyben

piacz-utcza a városház épületben

NŐI-DIVAT,

vászon, fehérnemű és rövidáru-üzletet nyitottunk.

Megemlíteni bátorkodunk, hogy üzletünket mindig a változó divat igényeire fogjuk alkalmazni, főültyt fektetve a megbízások pontos és méltányos eszközölsére.

Midőn becses pártfogását kérnénk, maradtunk teljes tisztelettel

GYENES TESTVÉREK.

Mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

városház épületben.

Női divat és rövidáru

vászon és fehérnemű

NŐKNEK.

A szépet, izlést és divatosat kedvelő n. é. női közönséget tisztelettel értesítem, hogy huzamosabb időn keresztül Bécsben szerzett tanulmányaim és tapasztalataim alapján

NŐI DIVAT-ÜZLETETEMET

czegléd-utcán, a Csiffy-féle házban megnyitottam

a hol is mindennemű női kalapoknak, a legutóbbi bécsi divat szerinti **ujonnan elkészítést** vagy kívánat szerinti **átalakítást** bármikor elvállalom, s a megrendeléseknek kifogástalanul és pontosan eszközöléséért felelősséget vállalok. — Becses pártfogásukat kéri:

Debreczen, 1885. szeptember 21.

Tisztelettel

TÓTH ERZSÉBET.

Huzás már október 31-én.

Csak még kevés készlet

BUDAPESTI sorsjegy á 1 ft **11 sors-jegy 10 ft**

Főnyeremény készpénzben

100.000 forint

Továbbá 20.000 frt | 10.000 frt | 5000 frt ért. stb. | 4000 nyeremény

Kiállítási sorsjegyek kezeléséig, Budapest, Andrassy-út 43.

Sorsjegyek kaphatók e lap kiadóhivatalában.

A LEGJOBB GZIGARETTA PAPIR

a valódi

LE HOUBLON

francia gyártmány

Gawley és Henry-től Párisban.

Utánzásoktól mindenki óvatik.

Ezen papiros Dr. Pözl J. J., Dr. Ludvig E., Dr. Lippmann E. urnak, a bécsi egyetem vegytan tanárai által a legm legben ajánlatik, még pedig kitűnő volta, s határozottan tökéletes tisztaságánál fogva, s ehhez az egészségre nézve káros befolyással birt semmin mi anyag nincs vegyítve.

500 A RITTES

17, rue Béranger, a PARIS

Kristóf Ferencz-féle

padozat fénymaz,

szagtalan és hamar száradó.

Igen könnyen kezelhető s bárki ált könnyen alkalmazható a padozat fényezésére. Kapható különböző színekben, valamint szín nélkül is csupán fényezésre. Minták és használati utasítások **Kristóf Ferencz** raktárában **Berlin és Prágában**, ezen padozat fénymaz feltalálójánál s egyedüli gyártójánál. Raktár Debreczenben Ganovszky Lajos kereskedésében.

71. szám.

ÁRJEGYZÉKE

az „ISTVÁN” gőzmalom készítményeinek. Saját raktárában.

Árak ausztriai értékben

Kötelezettség és engedély nélkül készpénz fizetés mellett.

Zsákkal együtt.

AB. Asztali dara nagy és apró szemű	160 kiló	17 60
C. Szinte középszerű		16 60
0. Királyliszt		17.—
1. Lángliszt		16 40
2. Montliszt		15 60
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű		14 80
4. " 2-od "		13 80
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű		12 60
6. Szinte 2-od "		12.—
7. Közép kenyérliszt 1-ső "		11 20
8. Szinte 2-od "		10 60
8 1/2. Barna " 1-ső "		9.—
8 1/2. Szinte 2-od "		6 60
9. Lángliszt		5 60
10. Veres liszt		—
11. Finom korpa zsákkal	4	3 40
12. Durva korpa zsákkal	3 40	3 40
Simán őrölt liszt zsákkal 4 75 kg.	8 —	7 40
Dara és liszt 25 kl. zacskókba, 100 kl. zacskóval együtt 60 krral drágább		30.

Debreczen, 1885. augusztus 30.

A zsákok súlytartalma, — tejsúly tisztasulynak véve:

A. B. C. 0—9 számig 25 és 85 kilo.

10 11. 12. " 50 "

Sima liszt " 75 "

EREDETI SINGER NEIDLINGER VARRÓGÉPEK

Debreczenben egyedül a NEW-YORKI Singer

társulat vezérigynöksége

NEIDLINGER G. cégénél

Piacz-utcza 2138. sz. rendelhetők.

Más nevű varrógépkereskedőknek helyben vagy máshol Magyarországon, az eredeti Singer varrógépek elárúsítás végett nem adatnak; s mások által a Singer név visszaélésével kereskedésbe hozott gépek csak **utánzott** német vagy bécsi gyártmányok, és nem eredetiek.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém tisztelettel jelenteni a n. érdemi közönségnek, hogy e nemes városban általánosan letelepedtem s itt rendez

táncztanításaimat

Piacz-utcza, báró JOSINCZINÉ ö méit. házában

f. é. szeptember 22-én megkezdem.

Tekintélyes városokban volt szerencsém eddig működnetni, s rem egy városban több mint 20 évig részesitettem gyermekeket és felnőtteket a tánczművészet oktatásában. A közönség szeretete és pártfogása, a közvélemény és a sajtó elismerése volt mindenütt legszebb jutalmam. Bővebb tudósítást ad szíveségből Riess ur czukráz üzlete Piacz-utczában.

Alulirt egyes családoknál is fogadok el tanítást, miért is kéretnek az illetők, méltóztassanak azt mielőbb tudtomra adni, hogy óráim fölött rendelkezhessek.

Ez idő szerint a következő tánczokat tanítom:

1. Quadrille francaise. Francia négyes.
2. Körmagyar és Csárdás.
3. Legújabb tour tánczokat.
4. Menuette.
5. Gavotte.
6. La Lanciers a la Cour.
7. Fandango Espagnole.
8. Drei és Sechs-chritt Keringő.
9. Lengyel Mazur
10. La Krakovienne.

Az általam szerzett tánczok,

1. Bánk-Bánk.
2. Quadrille Renaissance.
3. Dans d' Fleur.

Mély tisztelettel

Glück Emil,

táncztanító.

Értkezhetni a tánczhelyiségben d. e. II ó. 12 ig